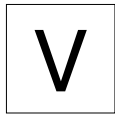

Šildymo sezonas atveria senas sostinės centro bėdas

Sostinės Šnipiškių rajonas nekilnojamojo turto plėtotojų ir miesto planuotojų linksniojamas labai dažnai. Įvairiame kontekste – kokie nauji projektai gali iškilti vietoj senųjų pastatų, kaip išlaikyti unikalią medinę architektūrą, kaip pagerinti infrastruktūrą. Keliamos problemos suprantamos, nes rajonas yra bemaž pačiame miesto centre, jis – didelė traukos zona. Tačiau diskutuojant nepamirštama ir didžiausių problemų, tarp kurių yra ir oro tarša, žiemą šildant rajone esančius individualiuosius namus.

Šildosi kūrendami atliekas

Visai šalia centro esančioje Šnipiškių dalyje dažniausiai įvardijamos trys problemos: nesutvarkyti keliai ir šaligatviai, viešieji tualetai ir vandentiekis bei žaidimų aikštelių trūkumas. Tačiau pamirštama įvardyti stichišką individualių namų šildymą, o tai skatina ir nemažą oro taršą. Žinoma, šita problema sezoninė ir prisimenama tik atšalus orams.

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos asociacijos (LŠTA) prezidento Vytauto Stasiūno teigimu, Šnipiškių individualių namų šildymo problema kaskart prisimenama, kalbama, kad reikia ką nors daryti. Tačiau iki šiol viskas ir liko kalbų lygmenyje, nepasirūpinta, kad kas nors pasikeistų.

„Kai tik prasideda šildymo sezonas, važiuojame pažiūrėti, ar kas pasikeitė. Ir kasmet matome tą patį vaizdą – besiveržiančius juodus ar kitokių spalvų dūmus iš individualių namų kaminų. Kai kurie gyventojai yra mažai pasiturintys ir kokybišku kuru apsirūpinti neįstengia. Todėl namus šildosi kūrendami visokias atliekas: senas baldų plokštes, polistireninio putplasčio ir panašias pakuotes. Vaizdas nenuiteikia gerai, juo labiau kad šalia stovi modernūs dangoraižiai – miesto centras“, – kalbėjo V. Stasiūnas.

Jis stebėjosi, kad iki šiol nėra vienos institucijos, kuri imtųsi spręsti šią problemą. Aplinkos tarša turėtų rūpėti Aplinkos ministerijai. O miesto infrastruktūra turėtų rūpintis savivaldybė. „Reikėtų parengti programą, kaip spręsti tokias senas problemas“, – sakė V. Stasiūnas.

Rengs miesto šildymo planą

Vilniaus miesto savivaldybės vadovai teigia nenumojantys ranka į oro taršą šildymo sezono metu ir stebisi, kad iki šiol nesiimta veiksmų Šnipiškių individualių namų šildymo problemoms spręsti.

„Stebėseną ir oro užterštumą matavimų rezultatai šiandien savivaldybei labai svarbūs. Ir ne tik Šnipiškių rajono, bet ir viso Vilniaus gyventojams miestui plečiantis ir daugėjant teritorijų, kur kompaktiškai įsikūrę ištisi individualių namų kvartalai. Problema iš tiesų labai aktuali ir šiuo metu Vilniaus miesto savivaldybės sprendžiama“, – teigė Vilniaus mero patarėjas viešiesiems ryšiams Aleksandras Zubriakovas.

Anot jo, sostinės savivaldybė, žvelgdama į ateitį, pradėjo rengti naują Vilniaus šilumos ūkio specialųjį planą, kurio tikslas – užtikrinti konkurenciją šildymo srityje, mažesnę šildymo kainą vilniečiams ir geresnę oro kokybę.

„Planuodami leidžiamas ir ribojamas naudoti kietojo kuro rūšis įvairiose miesto teritorijose,

atsižvelgsime į oro kokybės stebėseną, kuri praėjusią žiemą buvo atliekama bendradarbiaujant su Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentu“, – kalbėjo A. Zubriakovas.

Intensyviu šildymo laikotarpiu oro taršos padidėjimas sostinėje juntamas ir miesto individualių namų, ir pramonės rajonuose, kur patalpos šildomos naudojant nekokybišką kurą arba įvairias atliekas. Degant medienos drožlių ar plaušo plokštės ar iš jų gaminamų baldų gamybos atliekoms, pabėgiams, plastikui, sintetiniams audiniams ir kitokioms šiukšlėms, išsiskiria ypač pavojingi sveikatai teršalai.

Tačiau mero patarėjas sakė, kad rengiant planą nebus išskirtas konkretus rajonas. Vilniaus šildymo planas bus orientuotas į tai, kad tam tikrose teritorijose būtų numatytas prioritetas šildymo būdas, pavyzdžiui, centralizuotas. Tam tikrose vietose bus leidžiama naudoti ir kitokias kuro rūšis.

Regi didelius pasikeitimus

Kalbėdami apie Šnipiškių plėtros perspektyvas, sostinės planuotojai medinių namukų kvartalą ateityje regi kaip išskirtinį turtingų žmonių, turinčių individualiuosius namus pačiame miesto centre, rajoną. Vilniaus miesto savivaldybės vyriausiasis architektas Mindaugas Pakalnis pabrėžė, kad daugelis Šnipiškės vis dar supranta kaip medinių lūšnų kvartalą, nors iš tiesų jos yra gerokai didesnės, tęsiasi nuo Neries upės iki Ozo parko. Taigi Šnipiškėse – ir modernūs naujojo Vilniaus centras, ir sovietinės statybos daugiabučiai, ir medinių namų kvartalas, ir XIX amžiui būdingas perimetris užstatymas palei Kalvarijų gatvę.

„Tai kontrastų rajonas visomis prasmėmis: ir architektūrine, ir socialine, ir infrastruktūros plėtros. Tačiau kartu tai ir labai didelių galimybių rajonas“, – tvirtino M. Pakalnis.

Tiesa, kontrastai matomi pliki akimi – verslo centre žvilgsnį bado prabangūs gyventojų automobiliai, o vos už kelių metrų vietiniai vis dar keičia vandens parsinešti į kolonėlę ir naudojami lauko tualetais.

Bet kuriuo atveju, architektas įsitikinęs, kad į Šnipiškės ateina žmonės, gaunantys aukštesnes pajamas, ir jie nebenori prastos kokybės.

„Čia žmonėms patogų gyventi: čia pat universitetas, miesto centras, turgavietė, darbo vietos. Aš manau, kad ši miesto dalis tikrai turi gerą, gražią ateitį“, – įsitikinęs M. Pakalnis.

Verta pasižvalgyti į užsienį

LŠTA prezidentas V. Stasiūnas sakė, kad jo vadovaujama asociacija turi visą informaciją apie

LŠTA prezidento Vytauto Stasiūno teigimu, Šnipiškių individualių namų šildymo problema kaskart prisimenama, tačiau iki šiol viskas ir liko kalbų lygmenyje, nepasirūpinta, kad kas nors pasikeistų.

šalyje esančių daugiabučių gyvenamųjų namų centralizuotą šildymą. Tačiau kaip šildosi individualieji namai, esantys miestuose, kokios juose yra sistemos – niekas nežiūri ir nesidomi.

„Manau, pirmiausia reikėtų inventorizuoti individualių gyvenamųjų namų šildymo būdus ir naudojamą kurą. Kai tai bus padaryta, bus matyti, kiek tų punktų yra tinkamų, kiek senų“, – pasakojo V. Stasiūnas.

Centralizuotai šildomuose daugiabučiuose yra įrengti individualūs šilumos punktai. Šilumos punktas atstoja šilumos gamybos šaltinį, pavyzdžiui, katilą ir neteršia. LŠTA duomenimis, iš viso Lietuvoje suskaičiuoti 26 980 šilumos punktų. Iš jų 19 052 yra įrengti daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, likę – kitos paskirties pastatuose. Šilumos punktai yra automatizuoti ir neautomatizuoti. Pastarieji reikalauja nuolatinės priežiūros, neautomatizuotų punktų kol kas dar yra apie 20 proc. Jeigu visur būtų įrengti automatizuoti punktai, neberekėtų skelbti šildymo sezono pradžios ir pabaigos, automatinė sistema pati reaguotų į klimato sąlygas. O gyventojai nepermokėtų už šildymą, kaip dar dažnai būna dėl netinkamų vidaus šildymo sistemų.

„Visais atvejais mums reikėtų pasižvalgyti į išsivysčiusias Vakarų šalis. Antai Austrijos sostinės priemiesčio gyvenvietės visi individualieji namai buvo prijungti prie centralizuoto šildymo sistemos. Buvo pritaikyti šiuolaikiniai sprendimai – centralizuoto šildymo paslauga žmonėms nėra brangi. Jie džiaugiasi, kad neberekia rūpintis, kaip šildyti savo būstą, o miesto valdžia patenkinta neteršiamu oru. Tokių pavyzdžių Europoje yra ir daugiau, mums reikia jais sekti“, – tvirtino V. Stasiūnas. ■